СТАНОВИЩЕ
относно дисертационен труд на тема:
ТРАНСФОРМАЦИЯ НА СИСТЕМАТА НА ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕСИ НА ИНДИВИДА В КОНТЕКСТА НА СЪВРЕМЕННОТО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ
за присъждане на образователна и научна степен
„доктор”

Професионално направление: 3.7. „Администрация и управление”
Докторска програма „Социално управление“.
Автор на дисертацията: Йордан Павле Горчев
Научен ръководител – доц. д-р Светла Михалева
Становище от: проф. Албена Вуцова

ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТА

Авторът на дисертационния труд (ДТ) Йордан Горчев е докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Администрация, управление и политически науки” към факултет „Международна икономика и администрация” при ВСУ „Черноризец Храбър” – гр. Варна.

ДАННИ ЗА ДИСЕРТАЦИЯТА И АВТОРЕФЕРАТА

Дисертационният труд има обем 196 страници, състои се от увод, изложение в три глави, заключение, списък с използвана литература. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в параграфи, като в края на всяка глава са направени конкретни изводи. Основният текст съдържа 6 таблици и 2 фигури. Списъкът на използваните литературни източници се състои от 227 заглавия .

В уводната част е поставен акцент върху развитието на социално-икономическите отношения в контекста на глобализационните процеси и свързаните с това съществени изменения на ролята на индивида посредством трансформация на съдържанието и на структурата на взаимоотношенията на икономическите интереси.

Актуалност на темата е предопределена от необходимостта да се изясни същността на понятието „индивид“ през призмата на социално-икономическото му съдържание и спецификите при съгласуване на реализация на индивидуалните икономически интереси в условията на съвременната икономика.

Обект на изследването е индивидът като носител и изразител на сложна система на икономически интереси**.**

Предмет на дисертационния труд са социално-икономическите отношения, които възникват при трансформацията на икономическите интереси на индивида в съвременните условия**.**

Тезата на дисертационния труд е, че качествените промени в развитието на социално-икономическите отношения налагат съответна трансформация на системата на икономически интереси на индивида. Това предполага наличие на сложна съвкупност на лични икономически интереси и различни форми на проявление на групови и обществени икономически интереси, на които индивидът е изразител**.**

За доказването й се аргументира комплекс от мерки, които да послужат за решаване на научни и практически задачи ,свързани с управлението на съвременната икономика.

Целта на дисертационния труд, е да се изяснят ролята и мястото на индивида в системата на социално-икономически отношения на съвременното общество, както и да се определят приоритетни направления за трансформация на неговите икономически интереси в условията на съвременната икономика.
За постигането на посочената цел са поставени за решаване следните изследователски задачи:

Да се уточни смисловия обхват на категориите „индивид“ и „икономически интереси“, от гледна точка на теоретичната дискусия за ролята на индивида в социално-икономическите отношения на съвременното общество.

Да се проучи ролята на индивида като системообразуващ субект на съвременната икономика.

Да се характеризира структурата на системата на икономическите интереси на индивида.

Да се разкрият потребностите от трансформация на системата на икономически интереси на индивида съобразно изискванията на съвременното социално-икономическо развитие.

Да се идентифицират съвременни противоречия в реализацията на системата на икономически интереси на индивида, произтичащи от обективната действителност.

Да се разработят направления за осигуряване на трансформация на системата на икономически интереси на индивида, адекватна на процесите

Изследването ползва системна методология, със следния инструментариум: интердисциплинарния и еволюционния подходи, общо философски анализ, метод на сравнителния анализ и синтез, научната абстракция и теоретичното моделиране.

В Глава първа „Критичен анализ на теоретичната дискусия за ролята на индивида в социално-икономическите отношения на съвременното общество” са анализирани теоретичните виждания за същността на индивида като активен субект на съвременните икономически отношения. Поставен е акцент на личността в ролята на централен обект на изследване в обществените науки. Внимание е отделено и на изследване на категорията «икономически интерес». Проследена е релацията между научно-техническата революция и развитието на икономиката на знанието.

Разкрива се характерът на личностните отношенията в обществото (в това число и икономическите). Изведено е виждане, че нивото на развитие на индивида определя потенциала и общественото производство, а личностното саморазвитие на членовете на общество, техният опит, знания и способности в значителна степен предопределят вектора на движение на националната икономика и качеството на произтичащите промени.

Анализиран е казусът за субектите на икономическата дейност , които проявяват икономическите интереси, детерминирани от различни свойства и е предложено твърдението , че в основата на съвременната икономиката стои качествена промяна на материално-техническа база на производствената сфера, информационно развитие, свързано с формиране на икономиката от нов тип, където индивидът заема ключово място. В този контекст и разгледана и концепцията на развитие на човешки ресурси (теорията за човешкия капитал).
.

Втора глава е посветени на многофакторността на личния икономически интерес на индивида. Извършен е задълбочен теоретичен и методологичен анализ за наборът от лични икономически интереси и представен като организирана структура. Класифицирани са личните икономически интереси в зависимост от техните присъщи признаци, времеви критерии, степен на реализация и др.н. От тази позиция е разгледана и институционалната структура на световната икономика.

Идентифицирани са факторите, които присъстват в структурата на лични икономически интереси, и е обоснована причината за конкретни видове на интереси, несвойствени на други индивиди.

Откроени са актуални характеристики на индивида в съвременната икономическа дейност, като креативност, способност към иновация, висока степен на адаптация към променящи се производствени технологии, умението бързо да се взимат решения, творческата надареност.

Описана са рисковете, предизвикателствата и новите възможности от четвъртата индустриална революция пред която се изправя индивида. Всички те водят до формирането на нови видове лични икономически интереси. Форма на тяхната реализация освен парични форми в различни доходи, стават специфични знания и умения, формиращи нови компетенции

Откроени са възможностите за реализация на базовите икономически интереси като необходим атрибут на новата икономика

В Глава трета се анализира промяната на системата на икономически отношения и възможностите за развитие на индивидите. Изведена е ролята на държавата в развитието и реализирането на индивидуалните икономически интереси. Представени са формите на проява на противоречията при реализацията на индивидуалните икономически интереси- социалното неравенство и бедността. Изведени са потенциални източници за повишаване на благосъстоянието на населението.

Проведено е теоретично изследване за противоречията при реализиране на икономическите интереси на примера на Русия и как те се отразяват и на международно равнище.
Установено е , че основа за подобряване на възпроизводството на човешкия капитал е повишаването на нивото и качеството на живота в страната, , подобряване на състоянието на здравето на нацията, по- високото ниво на образование, преодоляване на демографските проблеми, миграция, заетост и т.н.
Направен е извод, че доходът е основен показател на благосъстоянието на населението, от който зависи едновременното формирането на човешкия капитал (развитието на иновационното производство) и вътрешното търсене (развитието на разширеното възпроизводство). В условията на съвременната икономика от дохода зависят получаването на необходими блага за задоволяване на потребностите на човека, (имущество, образование, здравеопазване и т.н).
В хода на изследването е установено, че проблемите за реализацията на икономическите интереси на индивида са в силна зависимост от модела на държавна политика, обхващащ функциите на различни институции в политическата сфера.
Изведени са активните взаимодействия на предприемаческите структури и органите на властта, които могат да повлияят върху икономическото благосъстояние на индивида.

Представена е визия за направления за трансформация на икономическите интереси на индивида и е подчертана значимостта на съвременните условия за поведението на човека , влиянието на материални фактори, социални императиви и неговите индивидуални креативни и интелектуални способности.

На базата на извършения теоретико-методологичен анализ индивидът е определен като персонифициран субект на икономически отношения, дейността на който е насочена към реализация на икономически интереси, осигуряващи неговото собствено възпроизводство (доход, собственост, потребности) и социалния му ръст (власт, образование, престиж) чрез преобразуване на обкръжаващата действителност (материална и виртуална).

Дисертантът предлага 5 приноса. От тях приемам 3. Практическите приноси са добре формулирани и ги приемам .

Публикационната дейност на дисертанта надхвърля изискуемият минимум – 8 публикации в т.ч. научни статии и монография.

БЕЛЕЖКИ КЪМ ДОКТОРАНТА :

1. В отделните части на работата са направени обосновани анализи и изводи и те биха могли да се използват след по устойчиво апробиране.

Текстовата част би могла да бъде оформена по—прецизно, с цел да се отстранят известни пропуски и грешки.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеното до тук ми дава основание да считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в РБ и Правилника към него .

Предлагам на академичното жури да присъди на образователната и научна степен „Доктор“ на Йордан Павле Горчев в професионално направление Професионално направление 3.7. “Администрация и управление” .

Проф. Д-р Албена Вуцова

/...../

26.02.2018 **Проф. Албена Вуцова**